

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1. Begripsbepalingen

In het voorgestelde artikel 1 worden enkele begrippen gedefinieerd. In overeenstemming met de Aanwijzingen voor de regelgeving zijn de onderscheiden definities alfabetisch gerangschikt.

Artikel 2. Tegemoetkoming voor een onterechte afwijzing van een verzoek tot medewerking aan een buitengerechtelijke schuldregeling of een stabiliteitsverzoek

Het voorgestelde artikel 2, eerste lid, regelt welke doelgroep in aanmerking komt voor een tegemoetkoming voor een onterechte afwijzing van een stabiliteitsverzoek – waarbij de Belastingdienst dit heeft behandeld als een verzoek tot medewerking aan een buitengerechtelijke schuldregeling – of een verzoek tot medewerking aan een buitengerechtelijke schuldregeling (schuldsanering of schuldbemiddeling)(hierna: MSNP-verzoek). Door de afwijzing van de Belastingdienst is er geen buitengerechtelijke schuldregeling tot stand gekomen. Het gaat om belanghebbenden van wie het MSNP-verzoek of het stabilisatieverzoek door de ontvanger – al dan niet namens de directeur van de Dienst Toeslagen – op basis van een registratie in de FSV, een kwalificatie opzet of grove schuld, een fraude-indicatie of een belasting- of toeslagschuld boven een door de Belastingdienst gehanteerd normbedrag is afgewezen. De Belastingdienst heeft verschillende normbedragen gehanteerd op grond waarvan een MSNP-verzoek is afgewezen. Een afwijzing vanwege een belasting- of toeslagschuld die een door de Belastingdienst gehanteerd normbedrag te boven gaat, houdt in dat de hoogte van de belasting- of toeslagschuld een bepaald grensbedrag te boven is gegaan met als gevolg dat het MSNP-verzoek volledig geautomatiseerd is afgewezen.

Het voorgestelde artikel 2, tweede lid, bepaalt in welke gevallen de tegemoetkoming achterwege blijft. Dit is het geval wanneer de afwijzing van een MSNP-verzoek of een stabilisatieverzoek het gevolg is van een opgelegde vergrijpboete, een strafrechtelijke veroordeling, fraude met betrekking tot toeslagschulden die bij de beoordeling van het verzoek evident moet zijn geweest of omdat er naast de onterechte afwijzing, bedoeld in het eerste lid, een terechte grond voor de afwijzing bestond en deze afwijzingsgrond in de afwijzingsbrief is opgenomen. De belanghebbende heeft hierbij wel de reden voor afwijzing moeten kunnen herleiden uit de afwijzingsbrief. Ook blijft de tegemoetkoming achterwege wanneer de belanghebbende heeft verzocht om een heroverweging van de onterechte afwijzing of op een later moment een nieuw MSNP-verzoek heeft gedaan en dit verzoek op bepaalde gronden terecht is afgewezen. Uit de tweede afwijzingsbrief heeft de belanghebbende dan wel moeten kunnen herleiden wat de reden voor afwijzing is geweest. De belanghebbende komt wel in aanmerking voor een tegemoetkoming als hij voorafgaand aan de terechte afwijzing en na de onterechte afwijzing is toegelaten tot een MSNP of WSNP. Voorts vindt geen tegemoetkoming plaats als is geprocedeerd tegen de afwijzing door de Belastingdienst en de afwijzing door de Belastingdienst heeft standgehouden bij de rechter. De rechter heeft dan het verzoek van de belanghebbende om de Belastingdienst te bevelen in te stemmen met het aangeboden akkoord afgewezen op een andere grond dan de gronden die worden genoemd in het eerste lid. Ook wanneer iemand een gedupeerde is in de toeslagenproblematiek en daarom een herstelmaatregel als bedoeld in artikel 2.7, vierde lid, van de Wet hersteloperatie toeslagen toegekend heeft gekregen, wordt geen tegemoetkoming op grond van deze wet toegekend. Voorts geldt dit ook voor nabestaanden van gedupeerde aanvragers van kinderopvangtoeslag, die op grond van artikel 2.9a, eerste lid, van de Wet hersteloperatie toeslagen een tegemoetkoming dan wel compensatie hebben ontvangen. Hetzelfde geldt voor ex-partners die een compensatie als bedoeld in artikel 2.14h, eerste lid, van de Wet hersteloperatie toeslagen hebben ontvangen.

Artikel 3. Hoogte tegemoetkoming

In het voorgestelde artikel 3 is de hoogte van de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 2, eerste lid, bepaald. Daarin kunnen vier categorieën worden onderscheiden. De eerste categorie is de groep belanghebbenden die na de onterechte afwijzing alsnog in een buitengerechtelijke schuldregeling terecht is gekomen en deze buitengerechtelijke schuldregeling voor 1 januari 2025 is aangevangen. Zij ontvangen voor elke zes maanden die zijn verstreken tussen de dagtekening van de afwijzingsbrief ter zake de onterechte afwijzing en de dag waarop de Belastingdienst heeft ingestemd € 500, waarbij een deel van de zes maanden naar boven wordt afgerond op zes maanden.

De tweede categorie is de groep belanghebbenden die na de onterechte afwijzing alsnog tot de wettelijke schuldsanering natuurlijke personen (WSNP) is toegelaten en deze schuldsaneringsregeling natuurlijke personen voor 1 januari 2025 is aangevangen. De tegemoetkoming bedraagt € 500 voor iedere zes maanden die zijn verstreken tussen de dagtekening van de afwijzingsbrief ter zake de onterechte afwijzing en de dag waarop de WSNP is aangevangen, waarbij een deel van zes maanden naar boven wordt afgerond op zes maanden en wordt vermeerderd met € 500.

De derde categorie is de groep belanghebbenden die na de onterechte afwijzing niet in een buitengerechtelijke schuldregeling of WSNP terecht is gekomen en die alsnog om medewerking aan een buitengerechtelijke schuldregeling heeft verzocht en daartoe is toegelaten en waarbij de Belastingdienst op grond van het voorgestelde artikel 4 een bedrag betaalt dat gelijk is aan de afloscapaciteit van deze belanghebbenden (de pseudo-MSNP). De tegemoetkoming bedraagt op grond van het voorgestelde artikel 3, derde lid, € 500 voor iedere zes maanden die zijn verstreken tussen de dagtekening van de afwijzingsbrief ter zake de onterechte afwijzing en de dag waarop de pseudo-MSNP is aangevangen, waarbij een deel van zes maanden naar boven wordt afgerond op zes maanden.

De vierde categorie die een tegemoetkoming ontvangt is de groep belanghebbenden die na de onterechte afwijzing niet in een buitengerechtelijke schuldregeling of WSNP terecht is gekomen en in aanmerking komt voor een pseudo-MSNP, maar waarbij er geen pseudo-MSNP tot stand komt. De tegemoetkoming bedraagt in dat geval € 500 voor iedere zes maanden die zijn verstreken tussen de dagtekening van de afwijzingsbrief ter zake de onterechte afwijzing en 1 januari 2025, zijnde de voorgestelde datum van inwerkingtreding van het wetsvoorstel. Ook hierbij wordt een deel van zes maanden naar boven afgerond op zes maanden.

Artikel 4. Betalen gelijk aan de afloscapaciteit

In het voorgestelde artikel 4, eerste lid, is de grondslag opgenomen voor de Belastingdienst om een bedrag te betalen dat gelijk is aan het bedrag dat een belanghebbende gedurende een buitengerechtelijke schuldregeling of WSNP-traject na 1 januari 2025 dient af te dragen. Het gaat hierbij om buitengerechtelijke schuldregelingen of WSNP-trajecten die op 1 januari 2025 nog niet zijn afgerond en de pseudo-MSNP. De uitbetaling van het bedrag gebeurt op aanvraag van de belanghebbende. Het bedrag wordt pas uitbetaald zodra alle crediteuren hebben ingestemd met een saneringsvoorstel, waarbij het saneringsvoorstel ervan uitgaat dat de Belastingdienst namens de belanghebbende het bedrag betaalt dat de belanghebbende op basis van diens afloscapaciteit na 1 januari 2025 nog dient af te dragen. Voorts biedt artikel 4, eerste lid, de grondslag voor de Belastingdienst om het bedrag te betalen dat gelijk is aan hetgeen de belanghebbende nog na 1 januari 2025 dient af te lossen op het beschikbaar gestelde saneringskrediet. Het bedrag dat de Belastingdienst betaalt ziet niet op hetgeen de belanghebbende voor 1 januari 2025 had moeten afdragen in het kader van een buitengerechtelijke schuldregeling of WSNP.

Uit het voorgestelde artikel 4, tweede lid, volgt aan wie de Belastingdienst het bedrag overmaakt. Het bedrag wordt overgemaakt aan de schuldhulpverlener, Wsnp-bewindvoerder of kredietverstrekker. Dit doet de Belastingdienst met inachtneming van artikel 60 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek. Hierdoor werkt een betaling door de Belastingdienst bevrijdend voor de belanghebbende.

Artikel 5. Bedrag gelijk aan de betaalde en verrekenende bedragen

In het voorgestelde artikel 5 is bepaald dat de bedragen die een belanghebbende die in aanmerking komt voor betaling van zijn afloscapaciteit als bedoeld in artikel 4, eerste lid, heeft voldaan aan de Belastingdienst en de Dienst Toeslagen ter zake een openstaande belasting- of toeslagschuld in de periode na de onterechte afwijzing, ambtshalve worden terugbetaald aan die belanghebbende. Daarmee wordt bewerkstelligd dat de belanghebbende de belasting- en toeslagschulden die zouden zijn meegenomen in de buitengerechtigde schuldregeling, indien dat verzoek niet onterecht was afgewezen, met terugwerkende kracht niet hoeft te voldoen.

Artikel 6. Tegemoetkoming echtgenoten

Op grond van het voorgestelde artikel 6 komen ook de (voormalige) echtgenoten – zoals gedefinieerd in artikel 1, dus ook de (voormalige) geregistreerde partners – van de belanghebbenden in aanmerking voor een tegemoetkoming (het wachtgeld) voor een onterechte afwijzing van een verzoek tot medewerking aan een buitengerechtigde schuldregeling of van een stabilisatieverzoek als bedoeld in artikel 3. Daarnaast komen zij in aanmerking voor de betaling van een bedrag gelijk aan de afloscapaciteit bij een (pseudo-)MSNP of WSNP, bedoeld in artikel 4, eerste lid, het bedrag gelijk aan de betaalde en verrekenende bedragen die zien op belasting- of toeslagschulden, bedoeld in artikel 5, en kwijtschelding van hun openstaande toeslagschulden als bedoeld in het voorgestelde artikel 31ter Awir. In de regel zal een schuldhulpverlener in het geval van een gemeenschap van goederen één gezamenlijk MSNP-verzoek doen. In een dergelijke situatie zijn dus zowel de belanghebbende als zijn echtgenoot aanvrager van de MSNP (een zogenaamde dubbele aanvraag). Bij een dubbele aanvraag kan het voorkomen dat alleen de belanghebbende een onterechte afwijzing van de Belastingdienst heeft ontvangen. De echtgenoot heeft dan niet van de Belastingdienst een afwijzing ontvangen, maar heeft wél als gevolg van de onterechte afwijzing door de Belastingdienst geen sanering van zijn schulden kunnen realiseren. Door ook de (voormalige) echtgenoten in aanmerking te laten komen voor de tegemoetkoming wordt recht gedaan aan hun positie bij het initiële MSNP-verzoek. Voorts wordt hiermee voorkomen dat de (voormalige) echtgenoot van de belanghebbende geen oplossing krijgt aangeboden voor de schuldenproblematiek, terwijl diegene wel direct nadeel heeft ondervonden van de onterechte afwijzing door de Belastingdienst. Aangezien de Belastingdienst geen zicht heeft op de (voormalige) echtgenoten is het niet mogelijk om bij deze groep ambtshalve het tegemoetkomingsbeleid toe te passen. Deze groep zal hiertoe zelf een verzoek moeten indienen bij de Belastingdienst.

Artikel 7. Toekenning bij overlijden van belanghebbende

In het voorgestelde artikel 7, eerste lid, is bepaald dat in het geval van overlijden van de belanghebbende, bedoeld in artikel 2, eerste lid, de nabestaanden, gedefinieerd in artikel 1, in aanmerking komen voor de tegemoetkoming voor een onterechte afwijzing van een verzoek tot medewerking aan een buitengerechtigde schuldregeling of van een stabilisatieverzoek, bedoeld in artikel 3, eerste, tweede en vierde lid, waarop de overleden belanghebbende recht zou hebben indien deze niet was overleden. De tegemoetkoming wordt op grond van het voorgestelde artikel 7, derde lid, in beginsel ambtshalve toegekend aan de nabestaanden van de overleden belanghebbende.

In het voorgestelde artikel 7, tweede lid, is bepaald dat het bedrag van de tegemoetkoming naar evenredigheid wordt verdeeld in het geval er meerdere nabestaande kinderen zijn.

In het voorgestelde artikel 7, vierde lid, wordt bepaald dat, indien een nabestaande niet bekend is bij de Belastingdienst en dus geen ambtshalve toekenning aan deze nabestaande heeft plaatsgevonden, op verzoek de tegemoetkoming kan worden toegekend aan deze nabestaande. Op grond van het voorgestelde artikel 7, vijfde lid, wordt indien artikel 7, vierde lid, zich voordoet de tegemoetkoming naar evenredigheid van het aantal kinderen van de overleden belanghebbende berekend. Dit betekent dat een nabestaande die op verzoek de tegemoetkoming krijgt, een bedrag

krijgt dat gelijk is aan het bedrag dat een andere aangewezen nabestaande reeds heeft ontvangen.

Artikel 8. Tegemoetkoming bij voor bezwaar vatbare beschikking

Het voorgestelde artikel 8 regelt dat de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 3, het bedrag gelijk aan de afloscapaciteit, genoemd in artikel 4, en het bedrag gelijk aan de betaalde en verrekende bedragen, genoemd in artikel 5, wordt vastgesteld bij voor bezwaar vatbare beschikking. Uit het voorgestelde artikel 8, tweede lid, volgt dat hierbij hoofdstuk V van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) van overeenkomstige toepassing is. Hoofdstuk V AWR ziet op de (fiscale) bezwaar- en beroepsmogelijkheid bij voor bezwaar vatbare beschikkingen. Het overeenkomstig van toepassing verklaren van hoofdstuk V AWR heeft als gevolg dat na bezwaar de beschikking bij een eventueel beroep, hoger beroep of beroep in cassatie aan de fiscale rechter wordt voorgelegd.

Artikel 9. Aanvraagtermijn

In het voorgestelde artikel 9 is de termijn bepaald voor het doen van een aanvraag tot betaling van een bedrag gelijk aan de afloscapaciteit als bedoeld in artikel 4, eerste lid, voor het doen van een aanvraag voor een tegemoetkoming door (voormalige) echtgenoten als bedoeld in artikel 6 en voor het doen van een aanvraag door nabestaande als bedoeld in artikel 7, vierde lid. Een aanvraag moet ingevolge artikel 9, eerste lid, ingediend worden vóór 1 januari 2026. Het wordt als redelijk gezien dat een belanghebbende, de (voormalige) echtgenoot of nabestaande van de belanghebbende deze aanvraag binnen één jaar na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel kan indienen.

Uit het voorgestelde artikel 9, tweede lid, volgt dat de belanghebbende of de echtgenoot, zoals gedefinieerd in artikel 1, van de belanghebbende die een beschikking heeft ontvangen dat hij niet in aanmerking komt voor een herstelmaatregel als bedoeld in artikel 2.7, vierde lid, van de Wet hersteloperatie toeslagen, tegemoetkoming dan wel compensatie als bedoeld in artikel 2.9a, van die wet, of compensatie als bedoeld in artikel 2.14h, eerste lid, van die wet, ook na 1 januari 2026 een aanvraag kan indienen om gebruik te maken van het tegemoetkomingsbeleid. In het algemeen deel van de memorie is toegelicht waarom belanghebbenden die deel uitmaken van de onderzoekspopulatie van de UHT niet in aanmerking komen voor het onderhavige tegemoetkomingsbeleid. Het is mogelijk dat een belanghebbende pas in 2026 of later te horen krijgt dat hij niet in aanmerking komt voor een herstelmaatregel ingevolge de hersteloperatie toeslagen. Om te voorkomen dat die belanghebbende dan geheel niet tegemoet wordt gekomen, ondanks dat hij wel aan de overige voorwaarden van deze wet voldoet, wordt de mogelijkheid gecreëerd dat deze belanghebbende nadat bekend is geworden dat hij niet in aanmerking komt voor een herstelmaatregel dan wel compensatie ingevolge de hersteloperatie toeslagen alsnog kan verzoeken om de tegemoetkoming met betrekking tot de pseudo-MSNP. Deze aanvraag dient te gebeuren binnen zes maanden na de dagtekening van de beschikking waaruit volgt dat de belanghebbende niet in aanmerking komt voor een herstelmaatregel als bedoeld in artikel 2.7, vierde lid, van de Wet hersteloperatie toeslagen, tegemoetkoming dan wel compensatie als bedoeld in artikel 2.9a, van die wet, of compensatie als bedoeld in artikel 2.14h, eerste lid, van die wet.

Artikel 10. Beslistermijn

In het voorgestelde artikel 10 is de beslistermijn voor de Belastingdienst gegeven. De Belastingdienst dient binnen zes weken te beslissen op een aanvraag tot betaling van een bedrag gelijk aan de afloscapaciteit als bedoeld in artikel 4, eerste lid. Deze termijn geldt ook voor een aanvraag van de echtgenoot of niet aangewezen nabestaande. De termijn kan eenmaal met zes weken worden verlengd. Dit is lijn met de beslistermijn die de Belastingdienst hanteert bij andere tegemoetkomingsregelingen binnen het FSV-kader.

Artikel 11. Wijze van uitbetalen

Het voorgestelde artikel 11, eerste lid, bepaalt dat de uitbetaling van de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 3, of het bedrag gelijk aan de betaalde en verrekenende bedragen, bedoeld in artikel 5, plaatsvindt op een bij de Belastingdienst bekende bankrekening op naam van de rechthebbende van de tegemoetkoming of het bedrag gelijk aan de betaalde en verrekenende bedragen. De Belastingdienst zal dit bedrag binnen zes weken uitbetalen aan de belanghebbende.

Op grond van het voorgestelde artikel 11, tweede lid, maakt de Belastingdienst het bedrag dat gelijk is aan de afloscapaciteit, bedoeld in artikel 4, eerste lid, binnen zes weken na toekenning van dit bedrag over naar het bankrekeningnummer van de schuldhulpverlener, Wsnp-bevindvoerder of kredietverstrekker bij de Belastingdienst is opgegeven.

Het voorgestelde artikel 11, derde lid, bepaalt dat artikel 24 van de IW 1990 niet van overeenkomstige toepassing is bij de uitbetaling van de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 3, de betaling van de afloscapaciteit, bedoeld in artikel 4, eerste lid, en het bedrag gelijk aan de betaalde en verrekenende bedragen, bedoeld in artikel 5, door de ontvanger. Hierdoor is verrekening door de ontvanger van de uit te betalen bedragen met openstaande schulden niet mogelijk.

Artikel 12. Verwerking van persoonsgegevens van strafrechtelijke aard

In het voorgestelde artikel 12, eerste lid, wordt de grondslag geboden voor de ontvanger om persoonsgegevens van strafrechtelijke aard te kunnen verwerken. In het voorgestelde artikel 12, tweede lid, wordt bepaald dat bij de verwerking van persoonsgegevens van strafrechtelijke aard wordt voorzien in zodanige waarborgen dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad. De waarborgen hierbij zijn toegelicht in het algemeen deel van de toelichting.

Artikel 13. Wijziging van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen

Op grond van artikel 31bis Awir is het niet mogelijk voor de Dienst Toeslagen om toeslagschulden kwijt te schelden. Ingevolge het voorgestelde artikel 13 wordt na artikel 31bis Awir een artikel ingevoegd, te weten artikel 31ter Awir. Op grond van het voorgestelde artikel 31ter Awir kan de Dienst Toeslagen, in afwijking van artikel 31bis Awir, toeslagschulden kwijtschelden die openstaan op het moment dat de pseudo-MSNP wordt afgesloten. Voorts kan de Dienst Toeslagen op grond van dit artikel de toeslagschulden kwijtschelden van de belanghebbenden die in aanmerking komen voor betaling van hun afloscapaciteit als bedoeld in artikel 4, eerste lid, oftewel van de belanghebbenden die op 1 januari 2025 nog in een buitengerechtelijke schuldregeling of WSNP-traject zitten.

Artikel 14. Inwerkingtreding

Het voorgestelde artikel 14 regelt de inwerkingtreding van de wet nadat het wetsvoorstel tot wet is verheven. Zoals toegelicht in het algemeen deel van deze memorie wordt voorgesteld dat de wet per 1 januari 2025 in werking treedt. De termijn tussen de publicatiedatum van de wet en het tijdstip van inwerkingtreding zal naar verwachting minder dan twee maanden zijn. Gelet op de wens om vanaf 1 januari 2025 de belanghebbenden tegemoet te kunnen komen, wordt afgeweken van de minimuminvoeringstermijn. Het wordt onwenselijk geacht dat de wet later dan 1 januari 2025 in werking treedt en de belanghebbenden daardoor langer moeten wachten op een tegemoetkoming.